

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Serisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Domnul Stroiescu și Blajul.

Țiarului nostru nime nu-i poate cu drept cuvânt face imputare că ar fi intolerant față cu biserica greco-catolică română așa zisă „unită”. Din contră, ni se poate imputa o prea mare nepăsare chiar și față de mișcările prozelitistice cari, după cum afirma fie iertat canonicul Dr. Bunea, ar fi *chiamarea* bisericii unite între români.

Față de învinuirile ce ni se fac în un act public însă, cum este *Memorandul Mitropolitului din Blaj* către *Pontificalele*, publicat în „Unirea” din Blaj, credem că nu putem tăcea.

Cităm câteva pasaje din acel memorandum reprodus și de „Gazeta Transilvaniei”:

„Presferiți Părinte! Incurajați în iubita noastră țară de toate ereziile: lutherană, calvină, sociniană și anabaptistă, rău văzuți din partea deținătorilor puterii politice, pentru că suntem români, și persecutați din partea românilor neuniți pentru alipirea noastră la sfânta biserică catolică”.

„O astfel de învinuire nemeritată de biserica ortodoxă română credem că nici chiar ca pretext pentru ajungerea unui scop mai înalt național nu este de admis între frați.”

Cerem probe!

La alt loc, după ce se plânge că episcopatul gr.-cat. a cerut la nuntial apostolic din Viena să informeze S. Scaun asupra rugării lor umilite, ca în ce privește dismembrarea numitelor parohii aparținătoare diecezelor gr.-cat. române, să nu se facă nici un pas deciziv fără de a avea votul și învoirea episcopilor actuali — zice:

„Facem această rugăciune chiar din motivul, ca nu cumva mai târziu să ni se facă imputări. Căci noi, cari trăim în mijlocul poporului nostru, cunoaștem luptele lui și felul său de a gândi și astfel ne temem, cum ne temem și estrizi mai mult ca ori când, că încorporarea unor parohii gr.-cat. române la noua dieceză, care în foi și opinia publică e socotită ca și gr.-

cat. maghiară — aduce cu sine defecționare, întoarcerea la schismă”.

Va se zică biserica noastră, pe care au părăsit-o protopărinții românilor greco-catolici de astăzi, și în amintitul act public al Mitropolitului din Blaj se numește *schismatică*.

La această falsificare a istoriei lăsam să răspundă dnul Stroiescu, care credem că a dat motive pipăibile că nu este preocupat de confesionalism față de românii uniți, deși este ortodox din Basarabia.

Cestiunea eliminării clericilor români gr.-cat. din Orade și ceea a înființării episcopiei gr.-cat. maghiare în detrimentul românilor uniți, precum și comedia cu adunarea din Alba-Iulia se discută și se discută mereu, mai cu mult zel în România decât la noi.

La o astfel de discuție participa și dl Stroiescu în vara aceasta la Căciulata în România.

Era vorbă între altele și de aceea, că catolicii consideră pe ortodoxi de „schismatici”.

„Vara anului trecut o-am petrecut la un loc climateric din străinătate — zice dl Stroiescu — unde era și un episcop rom.-catolic”.

„Episcopul, ca toți episcopii catolici provoacă mereu dispute religioase, și susținea sus și tare, că întreaga biserică ortodoxă este *schismatică*, dar eu i-am dovedit contrariul”.

„Bine dle! i-am zis, — dar spunem Dta: este adevărat sau nu, că până la începutul veacului al unsprezecelea biserica creștină a fost numai una — cea ortodoxă?”

Adevărat!

„Este adevărat că cele șapte sinode ecumenice au legiferat canoanele care și astăzi sunt în vigoare!”

Adevărat!

„Ați fost Dvoastră catolicii popistași de astăzi schismatici până când făceați parte din biserica orientală?”

Ba!

„Ei bine! cum venim noi ortodoxii deci, cari și astăzi ținem la credința veche, cari n'am schimbat nici o iotă din canoanele biserice ecumenice, ca să fim considerați de schismatici, numai pentru că Dvoastre v'a plăcut să ne părăsiți, iar dvoastră cari ați părăsit biserica, cari ați făcut schisma să vă arogați că formați biserica ecumenică?”

„Nu noi ortodoxii cari am rămas în biserica veche suntem schismatici, ci Dvoastră cari o-ați părăsit și de atunci făuriți mereu la canoane, cari nu mai sunt ale bisericii universale”.

„Și cu acestea l'am infundat de n'a mai provocat dispute religioase”.

Și are toată dreptatea d-nul Stroiescu.

Dacă se mai poate vorbi și astăzi de schismă, atunci în biserica orientală română, cu drept cuvânt nu mai aceia se pot considera de schismatici, cari au părăsit-o, trecând la cea catolică și pretind ca lumea totuși să-i considere și de orientali — „greco” catolici, și acestia sunt „frații nostri” uniți.

Să trecem acum la părerea dlui Stroiescu despre *bula papală* „Christi fideles”.

Tot în vara aceasta a cercetat pe dl Stroiescu un domn canonic din Blaj la cartirul său în Căciulata.

„Ce ținută va lua Blajul în cestiunea înființării noii episcopii gr.-cat. maghiare” întrebă dl Stroiescu.

„Această chestiune este foarte grea și delicată pentru noi — răspunde dl canonic, — pentru că locurile competente o au decis fără ca relativ la dismembrarea comunelor românești din eparhiile noastre să fi consultat și pe episcopatul nostru, precum i-se ceruse. Așa știu însă că Mitropolitul nostru în conțelgere cu episcopii sufragani va înainta un memorandum la Papa în care îi va atrage atențiunea asupra pericolului la care se expune biserica noastră prin încorporarea mai mul-

tor parohii românești la noua episcopie maghiară”.

„Ce rezultat favorabil poate avea memorandumul mitropolitului la Papa?” zice dl Stroiescu.

„Pentru Dvoastră Papa este infalibil. Tot ce dispune Papa, pentru Dvoastră este porunca lui Dumnezeu, fiind infalibilul Papa Christosul catolicilor pe pământ, căruia aveți să vă supuneți necondiționat fără să aveți drept a rezona sau chiar a protesta contra dispozițiilor lui”.

„Cu Papa ați isprăvit-o ori vă convin ori nu vă convin dispozițiile lui”.

Din memorandumul Mitropolitului din Blaj vedem acum că dl Stroiescu și în această chestiune „a vorbit ca un popă” cum zice românul, căci iată ce zice Mitropolitul:

„Dar cu toate acestea (înaintașii mitropolitului actual) își ținneau de datorință sfântă de a informa S. Scaun apostolic asupra lipsurilor și pericolelor provinciei noastre mitropolitane întocmai cum am fi informat S. Scaun Apostolic a lui Petru noi, dacă ni s'ar fi cerut părerea în ce privește crearea noului scaun vladicesc gr. cat. din Ungaria. Însă această părere a episcopilor provinciei noastre mitropolitane gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș nu s'a cerut”.

„Nu vreau prin aceasta să învinovățesc pe nime, nici voiesc să mă amestec în sfaturile preainalte și înțelepte a S. Scaun, cari covârșesc puterile minții mele. Din contră mărturisesc, că S. Scaun are putere de jurisdicție într'adevăr episcopală și nemijlocită asupra tuturor și singuraticilor păstori și credincioși de ori ce rit și demnitate și că astfel El poate dispune tot ce înțelepciunea sa crede a fi folositor bisericii”.

„Datorința mea este să tac și să mă supun la ceea ce Sanctitatea Voastră crede a fi bun pentru S. Biserică a lui Dumnezeu”....

FOIȘOARĂ.

Monografia școlii elementare populare gr. ort. rom. din Măgoaja

de Gavril Hango, presbiter.
(Urmare).

II. Mobilierul și recușitele de învățământ. Despre mobilierul și recușitele de învățământ deplin corespunzătoare scopului — până după ridicarea noului edificiu școlar în anul 1891, nici vorbă nu poate fi. La început când școala se ținea în locuința privată a învățătorilor din vremuri, tot mobilierul consta din câteva laite de scănduri, pe cari ședeau elevii îmbrățișiți și alte câteva scănduri așezate înaintea lor mai ridicat pe cari scriau, apoi din un scaun și o masă pentru învățător; iar recușitele de învățământ constau dintr'un petec de tablă neagră orepată și spălăcită, pe care le arăta învățătorul literele și numerii cu creta, apoi dintr'o mașină de calcul cu 100 globulele de lemn înșirate pe 10 vergele de drot, dintr'o mapă românească a Transilvaniei, ce s'a înlocuit mai târziu cu mapa ungurească a Ungariei și a Europei și un glob al pământului, și în urmă din câteva table de părete de cetit românești, toate sfamate. Toate mobilele și recușitele acestea au fost donațiuni făcute între anii 1850—1872, și abia după

ridicarea edificiului școlar nou în anul 1891 și anii următori s'a provăzută școala cu mobilier și recușite corespunzătoare legii, dar tot nimeni în urma nenumăratelor provocări și amenințări din partea organelor superioare ale bisericii și statului.

III. Cercetarea școlii până la ridicarea noului edificiu școlar în anul 1891 a fost foarte neregulată, parte din cauza, că sala de învățământ nu putea încăpea pe toți pruncii obligați a cerceta școala, parte din cauza, că pe pruncii mai marișori părinții îi foloseau la lucrul câmpului și îi purtau la vite și numai peste iarnă îi trimiteau la școală. Apoi mulți prunci rămăneau dela școală și în decursul iernii, căci mulți părinți nu aveau cu ce-i îmbrăca deajuns, iar școala încă era destul de foarte rău încălzită, plină de fum și cu ferestrele sparte, ori câmpite cu hârtie. Comparând matricula botezaților cu matricula morților se constată, că totdeauna au fost mai mulți prunci obligați a cerceta școala de câți prescrie legea (80) pentru un învățător, dar cei ce treceau peste 80, mai cu samă copilele, toți erau scutiți dela cercetarea școlii, parte din cauze de boale, parte din cauze de sărăcie, așa că o mare parte din elevii obligați, mai cu samă fetele au rămas fără nici o instrucțiune școlară. Ba nici cei 80 nu cercetau școala regulat, căci învățătorii și organele bisericești școlare souzau absențele cu cea mai mare ușurătate. Abia după ce s'a amestecat mai mult statul în afacerile școlare, poate fi vorbă

de o cercetare mai regulată a școlii. Ei, dar atunci s'a dat de alt năcaz. Luându-li-se învățătorilor dreptul de a souza absențele și impunându-li-se a transpune regulat listele de absențe organelor parohiale școlare, respective organelor administrative civile, — aceste organe pentru că să delăture dela sine odul pentru pedepșirea părinților reținuți, puneau vina pe învățătorul, care arăta absențele. Și aceasta e cauza, că pe multe locuri învățătorul este atât de urgisit de popor. Dar apoi când la aceasta se mai alătură greutățile cele mari materiale, neînțelegera pîntre conducători și lipsa de răvnă din partea acestora pentru luminarea poporului! — Har Domnului însă, multe din scaderile acestora acum s'au delăturat și e speranță de progres tot mai pronunțat.

Din datele statistice amintesc următoarele: În anul școlar 1859/60 au fost obligați a cerceta școala de toate zilele, adică dela 6—12 ani 39 copii și 1 copilă, din cari au cercetat școala 26 copii și 1 copilă; iar obligați a cerceta școala de repetițiune, adică dela 12—15 ani au fost cu totul 30, din cari n'a cercetat școala nici unul. Acestea sunt datele cele mai vechi ce le am aflat. În an. șc. 1871/2 au fost obligați a cerceta școala de toate zilele 60 copii și 44 copile, din cari au cercetat-o 40 copii și 24 copile. Iar în an. șc. 1890/1 prunci obligați a cerceta școala de toate zilele au fost 73 copii și 58 copile, iar cea de repetițiune 15 copii și 21

copile, din cari însă din cauza salei mici de învățământ etc. n'au cercetat-o nici jumătate și chiar și aceia numai foarte neregulat. Cam acesta este și azi numărul elevilor obligați a cerceta școala în parohia aceasta cu peste 1000 suflete.

IV. Învățământul, ca totdeauna a atârnat dela însușirile personale, dela calificarea și dela zelul învățătorului, apoi dela cercetarea școlii din partea elevilor și în urmă dela prevederea acestora și a școlii cu recușitele necesare. O inspecțiune conștientă și cu pricepere încă poate promova mult învățământul, dar fără condițiile acestea nu poate face nimio.

Cari au fost obiectele de învățământ dela început, din acele nu am putut afla; dar prin anii 1853/4—1858/9, după cum îmi spunea ferisitul meu tată (Ioan Hango) fost învățător în acești ani, se propuneau: Rugăciunile și porunciile principale, câteva istorioare biblice și catehismul cel mic, apoi scris-octitul cu litere cirile și latine, cele patru operațiuni aritmetice cardinale cu numeri întregi verbal și în scris, ceva din geografie și din istoria patriei, și în urmă cântările bisericești dela sf. liturgie și câteva poezii naționale și patriotice, iar cu prunci cânta în biserică, și la sfârșitul lunii lui Februarie și Mai făcea examen cu ei înaintea poporului în zi de Duminică, sub prezidenția parohilor locali ori a protopopului tractat. La examene elevii prezentau și scrisori de probă.

„Supunând aceste informații bunăvoinței părintești și judecății înțelepte a Sanctității Voastre — implor binecuvântarea apostolică“.

Va să zică toate au urmat conform vederilor dlui Siroiescu.

Chestiunea s'a încheiat și toată mișcarea pusă la cale cu atâta alaiu n'a fost altă decât beșici de săpun.

Un ortodox.

Delegațiunile. Luni s'au întrunit delegațiunile monarhiei noastre în sesiune ordinară, în Viena. Opoziția maghiară din dietă luase hotărâre, se meargă și ea la Viena, pentru a împiedea funcționarea delegațiunii ungare. De fapt au și mers vre-o patruzeci de deputați din opoziția unită maghiară la Viena, sub conducerea conțelnei Károlyi Mihály, dar au venit toți opăriți acasă, pentru că n'au putut face nimic. Întâi, nu li s'a făcut la Viena primirea la care se așteptau ei, și al doilea, în sala de ședințe a delegațiunii maghiare nu au putut să intre decât numai zece din ei, cu bilete, ocupând loc pe galerie.

Adevărat, că după deschiderea ședinței prime de constituire, acești zece au făcut puțină gălăgie, — după ce la intrarea în sala maghiară, în care se țin ședințele delegațiunii ungare, avuseseră mici conflicte cu poliștii maghiari, aduși din Budapesta pentru susținerea ordinii (erau acolo 100 de poliști, sub comanda inspectorului Pavlik), — protestând în contra legalității formării delegațiunii maghiare, dar au fost îndramați la ordine și rușinați au părăsit sala de ședințe.

Delegațiunea și-a văzut apoi de lucru, constituindu-se sub prezidenția baronului Láng, și declarând de secrete ședințele următoare, la care deși opoziția nu mai poate participa, nici cu bilete de galerie. Opoziționali au plecat înocă Luni acasă, la Budapesta. Marți delegațiunile au fost primite din partea Majestății Sale, în sala festivă a Burgului. Durata sesiunii va fi de astădată de 3—4 săptămâni.

Stat național și chestie de naționalitate.

II.

A doua concepție, care asemenea formează bazele fiecărei chestii de naționalitate, este teza, că fiecare naționalitate posedă îndreptățirea nediscutabilă, de a-și dezvolta toate forțele culturale adormite, pe terenul literar, artistic, istoric, după gustul și modalitatea proprie.

Acesta e după mine programul minimal al năzuințelor naționaliste, și dupăcum am accentuat și la alt loc, acest program acopere cu desăvârșire și din cuvânt în cuvânt programul minimal socialist. Intre aceste două programe nu este deosebire! Pentru că orice năzuință mai înaltă economică sau politică, orice invasiune a ideilor din apus,

fie acestea socialiste, ori ale liber- cugetătorilor, nu poate să-și facă drum, câtă vreme nu se dă poporului, naționalităților, acest minim de existență socială! Și faptul acesta dă mișcărilor naționaliste puterea pe care o au și care le face să nu poată fi învinse!

Examinarea în mod amănunțit a politicii naționaliste din diferitele state ne duce la convingerea, că pretutindenea, în întreagă Europa, naționalitatea domnitoare în singuraticile țări, ori să-i zicem pe scurt, *națiunea*, adică domnia aceloră, cari în urma faptului alcătuirii de stat țin în mână lor puterea armată și cea politică, — a manifestat față de naționalitățile deșteptate la conștiință o politică de multe soiuri, dar toate aceste politici au două sisteme comune. Unul e sistemul politicii naționaliste *feudale*, adică sistemul politicii *asimilării cu forță*, iar celalalt e sistemul politicii naționaliste *industrialiste*, a politicii naționaliste *liberale*. Exemple pentru primul sistem, exemple istorice, avem în Rusia, în Prusia, în Anglia, înainte de reformele mari electorale, deci înainte de anii șasezeci (din secolul trecut), în vechea Austrie și în actuala Ungarie. Sistemul acesta e sistemul societăților de mari proprietari și de militari. Concepția feudală în chestia de naționalitate e aceea, că aristocrația claselor domnitoare și funcționarii militarismului consideră orice mișcare, orice pretențiune culturală și socială a mulțimilor naționaliste, ca atac îndreptat în contra integrității statului. Și e întru adevăr de mirat, ba de neînțeles și de neînchipuit, că Anglia, Prusia și Rusia, state enorm de avute și de puternice, cu o prepotență enormă militară, politică și economică, să se arunce asupra unor naționalități mărunte și disparente, râvnind cu tot prețul la asimilarea lor. Și încă cum? Simplu astfel, că mintea feudală, incapabilă să facă vre-o distincție, judecă astfel:

„Voi sunteți în contra noastră, pentru că vreți să vă întrebuințați limba voastră și să aveți cultura voastră. Dar noi vom face să dispară astfel de aparițiuni. Deci voi nu veți vorbi mai mult în limba voastră maternă, nu veți mai comunica pe calea presei, care vă este dorința, din școlile voastre vom face mașini de asimilare, și dacă toate acestea nu folosesc nimica (cum de fapt s'a întâmplat în Posen, provincie prusiană), — vă scoatem din moșile voastre și în locul Polonilor și a Danezilor renitenți aducem

Prusieni, ori Ruși! Cu toată puterea statului vom face imposibilă cultura voastră, până nu vă contopiți, până nu vă uitați limba, până nu vă negați trecutul istoric, până nu renunțați dela orice dezvoltare culturală independentă. Dacă faceți așa, vă stau la dispoziție toate favorurile statului, toate rangurile și toate bogățiile. Iar dacă nu ascultați de noi, vă facem imposibilă orice viață“.

Pretutindenea în lume, unde a fost aplicată politica aceasta, chestia de naționalitate nu numai că nu a fost rezolvată, ci ea s'a înăsprițit mereu, a devenit tot mai sângeroasă și a primit o formă de caracter tot mai convulsiv.

Politica naționalistă violentă a atins pretutindenea scopul contrar, nu acela spre care a năzuit. Am arătat în mod amănunțit, cari sunt factorii sufletești, la stăpânitori și la stăpâniți, ieșiți ca rezultat din această politică. Politica violentă naționalistă trebuie să deie faliment din acel simplu și clar motiv, că sistemul de forță e cu totul neputincios să desbrace un popor de cultura sa. Și e neputincios din motive, cari sunt prea evidente. Pretutindenea, pe unde mulțimi naționaliste de popor locuiesc pe teritoriul din vechime ale lor, ca popor agricol, în grupuri bine încheiate, politica violentă, exercitează-se ea în orice măsură, nu poate ajunge la rezultatul dorit, fiindcă cea mai excelentă învățare de limbă nu duce la rezultat, dacă *raporturile vieții nu dau sprinț acestei învățări de limbă în școală*.

Să ne închipuim un exemplu. Sunt destui oameni, cari cunosc bine unele limbi străine, cari știu să corespundă franțuzește ori englezește, cari în urma educației îngrijite de acasă, cu ajutorul instructorilor și al guvernamentelor au ajuns atât de departe, că cetesc cărți străine, iar călătorind prin străinătate se pot înțelege bine cu personalul dela hotel. Ei bine, oare ce ar zice acești oameni, cari vorbesc o limbă străină, așa cum o vorbesc și cum se învață la noi și limba germană în șase ori opt ani de școală, dacă ar fi puși în fața unei judecătorei franceze ori engleze, ca să se apere în fața ei, în limbă străină, în chestii de interes vital, ori de interes mare material, sau și în chestii de onoare?!

Eu declar cu toată sinceritatea, că ași fi om pierdut în momentul în care ași fi constrâns să fac un asemenea lucru, să mă apăr, ori să dau informațiuni, în fața unei ju-

decătorei franceze ori engleze, fie în chestii importante, de interes vital, fie în chestii bagatele.

Aceea ce noi, așa numiții „oameni ai culturii“, după un studiu de opt-zece ani, apoi după cetiri, conversări, călătorii multe, nu suntem în stare să facem, — vreau pretutindenea în lume aderenții asimilării forțate, ca să facă oameni cu cultură înapoiată, cari nu și-au însușit nici cunoștințele cele mai primitive! Se cere deodată, ca din senin, dela ei, să învețe o limbă, pe care ei nu o pot înțelege și să steie în fața judecătorei ori a funcționarului administrativ, care pe ei nu-i înțelege. Mai trebuie apoi să facem pomenire și despre mizerabilele raporturi din școlile elementare populare, mai ales de pe la periferiile naționaliste, unde câte 100—150 de elevi sunt dați pe mâna unui singur învățător. În felul acesta e curată imposibilitate a se ajunge la vre-un rezultat. Ba merg chiar mai departe și afirm, că dacă respectivul stat ar fi atât de puternic, de ar putea să pună pe lângă fiecare copil naționalist câte un instructor special, ori câte o bonă, politica aceasta de desnaționalizare ar fi și atunci un lucru nesocotit, pentru că învățătorul, instructorul, nu e în stare să poarte lupta cu viața, care cu ale ei douăzeci de ore pe zi apasă greu celelalte patru ore de școală, și astfel se nimicește numai valoarea ideală a instrucției individuale.

Cronică pedagogică.

Jean Jacques Rousseau ca pedagog

de Dr. C. Papuc (Săcele).

(Urmare).

Principiul *decizător* la materialul de învățat este, după Rousseau, *interesul* copilului față de obiect. Numei aceea are să se învețe, a cărui folos și preferință elevul însuși o simte.

Până la vârsta de 12 ani am văzut că R. nu admite pentru Emil decât cartea naturii. De aci încolo, eșay pentru lung timp, până la 15 ani toată biblioteca lui o va forma o singură carte: *Robinson Crusoe*, care și azi e cefilă de copii ca cea mai mare plăcere. Aceasta arată, că adesea cele mai bune cărți de copii sunt acelea, cari n'au fost anume scrise pentru ei. În *Robinson* se descrie omul în singurătatea primitivă, înconjurat de farmeoul naturii; ducând un trai bazat pe puterea proprie și pe lucrul înconșit al mâinilor sale, care e totuși mai curat și mai sănătos decât „viața omului cultural“.

Rousseau a înțeles, că în tinerețe trăiește o înclinațiune către astfel de relații simple și nemăiestrite. De aceea voia el prin citirea lui *Robinson* să dezvolte această dispoziție a sufletului într-un sim-

În prot. comit. par. din 29 Maiu 1873 luat cu ocaziunea examenului dela încheierea anului școlar sub prezidenția prot. I. Bodea, se zice, că din obiectele prescrise nu s'au propus: Elementele de fizică și de istoria națională, apoi economia câmpului și grădinaritul, și în urmă cunoștința drepturilor și datorințelor cetățenești și gimnastica. — Cele mai vechi date precise le-am aflat din an. școl. 1875/6, în care ca obiecte de clasificare aflăm: Moralitatea, rugăciuni, cetire, scriere, comp. verbal și în scris, istoria biblică, catehism, geografia și istoria patriei, limba maternă, cetire maghiară și cântări liturgice.

Deci o propunere a tuturor obiectelor prescrise nu o aflăm nici în anul acesta, cum nu o aflăm nici în anii următori până prin anii 1890, când a început a se smeteca statul mai mult în afacerile școlilor confesionale, căoi organele bisericești inferioare nu dezvoltau destulă energie în executarea ordinelor venite dela organele bisericești superioare.

Catehizarea o au provăzută totdeauna învățătorii, iar cu tinerimea adultă a ținut catehizarea numai preotul George Cupșa, în câțiva ani, în biserică, după serviciul divin de după amiezii.

În privința *provederii școlii cu recușitele necesare* și a *elevilor săraci cu manualele de învățământ* s'a făcut cu începutul anului școlar 1865/6 o însemnată ameliorare prin faptul, că de atunci încolo în tot anul se dau 20 cor. în scopul acesta din *fundațiunea Botta*; manualele câmparate din banii acestia la finea anului școlar se luau dela elevi și în anul următor se dau altora; în chipul acesta în decurs de câțiva ani toți elevii săraci au fost provăzați cu manualele prescrise. Lipsind însă ori ce bibliotecă, pruncii dupăce eșiau dela școală în curând uitau chiar și cetitul, și astfel pentru delăturarea acestei scăderi, învățătorul actual G. Prigona încă în anul 1892 a înființat o *bibliotecă școlară*, prefăcută acum în bibliotecă parohială, pentru că s'a putut folosi și poporul, și oare începând din anul 1908 se augmentează din fundațiunea Simeon și Irina Marchig. Tot în anul 1892 a înființat învățătorul G. Prigona și un *fond școlar*, pentru provederea elevilor cu recușitele de scris, care fond încă e prefăcut acum în fond parohial, pentru că nici acesta să nu poată fi înstrăinat dela biserică, în caz că școala și ar perde caracterul confesional.

Tot aci aflu cu oale a aminti și *grădile de clasificare* ce se dau elevilor din purtarea morală și din progresul făcut în obiectele de învățământ. Cele mai vechi clasificări le-am aflat din anul școlar 1866/7 și sunt: foarte bine, bine, bineșor, puțin și rău. Și acestea sunt cu puțin alte numiri și în ziua de azi.

V. *Grădina școlară de pomărit și legumărit*. Pentru îmbunătățirea stării materiale a poporului încă de pe timpul abso-

lutismului austriac (1850—1860) s'a dat ordin, ca pretutindenea, fie bisericile, fie comunele politice, fie ambele împreună să înființeze, pe lângă școlile populare susținute de ele, grădini de pomărit și legumărit pentru instruirea pruncilor de școală în aceste ramuri ale economiei. Dovedă și aici, încă privește biserica noastră, mai multe circulare ale fericitului arhieru Șaguna.

Încât privește școala aceasta, ce e drept, în Inventarul despre averea bis. dela finea an. 1872 figurează și o „Grădină de pomărit școlară“, ce se află inclusă în cartea fundușă în oala nr. 323 nr. top. 305 cu teritor de 415 stângini pătrați, situată în ulița Lupenilor, numită Pastă, proprietatea comunei politice, dar din actul of. par. din 15 Aprilie 1876 nr. 26 se vede, că grădina de pomărit s'a înființat numai în anul 1874 „din progadia morților (din cimiter, pe locul unde a fost biserica cea veche, deci nu în ulița Lupenilor, în Pastă), ca de o jumătate de jugăr... dar în privința mărimei nu corăspunde... cultivată din 1875... îngrădită... o folosește învățătorul“, apoi se face observarea, că „nevold comuna a-și procura grădina de pomărit, cu forța au rupt una parte din progadia morților fără învoirea parohului locului“ (Georgiu Cupșa).

Observarea aceasta însă trebuie corectată.

Adevărul este, că la nenumeratele provocări venite dela autoritățile superi-

oare bisericești și civile, atât comuna politică, cât și parohia au cercat în mai multe rânduri să poată cumpăra vre-un teritor potrivit pentru grădina școlară de pomărit și legumărit, dar nici pe bani grei n'au căpătat dela nimeni, și așa la propunerea tatălui meu Ioan Hango, sprjinită și de pretorul Ioan Buzara, cumnatul parohului George Cușș, dela care emanase ideea aceasta încă în anul 1866, precum se va vedea din biografia lui, parohia condusă de același fruntași, cari erau membri atât în comitetul parohial, cât și în reprezentanța comunală, a fost silită să rumpă din cimiter un teritor de circa o jumătate de jugăr pe sama grădinei școlare de pomărit și legumărit, căoi nu avea, cum nu are nici azi alt teritor decât cimiterul, apoi progadia foarte mică dela biserică și în urmă grădina, iarăși mică, dela școală, ce trebuia să o deie învățătorului, cum a și dat-o; iar comuna politică încă nu avea cum nu are nici azi alt teritor decât o grădinuță numită Pastă, abia de un pătrar de jugăr, unde astăzi este ghețarul comunal și care abia s'ar putea folosi numai pentru legumărit, și apoi un alt teritor afară din sat iarăși mic, unde se îngroapă mortăciunile, deci nepotrivit.

(Va urma).

P. O. D. protopop P. Roșea a vorbit pentru Excelența Sa Înalt Prea Sf. Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, relevând îngrijirea părintească și meritele Excelenței Sale pentru prosperarea și înaintarea bisericii orientale peste tot. Părințele Gavril Marășan din Jimbor a vorbit pentru Prea Cuvioșia Sa domnul mandatar Dr. Eusebia R. Roșea, scoțind în relief eforturile și vrednicia Prea Cuv. Sale, cu care apară totdeauna cauzele bisericești și școlare; iar părintele Vas. Ferghete din Dăneș accentuează activitatea bogată în fapte nobile și plină de abnegațiune a Prea On. D. șef tractual Pavel Roșea întru ridicarea tractului său Unguraș la nivelul cultural, la care se găsesc cele mai de frunte tracturi. La apoi cuvântul de învățător Ioan Georgea din Bălan, care arată activitatea pedagogică a vrednicului profesor seminarial, dl Dr. Vas. Stan. Se scoală apoi dl profesor Stan și vorbește pentru preoti-

mea și învățătorimea gr.-or a acestor părți ale Arhidiecezei, accentuând că cu nimic nu e mai pe jos de preoțimea și învățătorimea mai apropiată de centru, după apoi expresiune bucuriei că sămințele sruncate în Seminar în inimile tinerilor din acest ținut, în cazul de față dau dovadă elatantă că nu au căzut pe pământ neroditor. Păr. Iosif Ghinrișan din Ungureș vorbește pentru forurile administrative, accentuând vrednicia dlui notar local P. Filip, la a cărui casă ospitală a fost învartit P. C. Sa și dl profesor Stan. Pentru jertfa de sine și activitatea încredințată a parohului local Petru Tămășoi, precum și pentru truda comitetului parohial întru ridicarea noului Sion, a vorbit părintele Ioan Andrei din Rachis; iar pentru popor părintele Aurel Muntean din Sebeșul-mare (tracul Cluj), accentuând îndeosebi meritul poporului de a ne fi conservat limba și legea.

Cu ocaziunea banchetului deputatului cercului electoral Crasna, dl Lengyel Zoltán, a trimis pe sâmba bisericii din Stărci 50 cor.; iar păr. Gavril Murișan din Jimborul-mare, mecenatul tractului Ungureș, a donat 100 cor.

Ridicându-se masa Prea Cuv. Sa dl director seminarial și dl profesor Stan au plecat cu trenul de sară la Sibiu.

Meritul că au succed toate așa bine, revine în parte păr. G. Pușcas din S. Maria și învăț. G. Păușan din Păuș, precum și păr. R. Roșca din Trăsnea, cari cu câte-va zile mai curând au venit spre a da mâna de ajutor comitetului organizator.

Tilmon.

Din despărț. „Asociațiunii“.

Convocare.

Comitetul cercului al despărțământului VII al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ invitat prin aceasta pe toți doritorii și sprijinitorii literaturii și culturii românești la *adunarea anuală ordinară*, ce se va ține la 29 Septembrie st. n. 1912 la orele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Pui având următorul

Program:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casarului.
4. Raportul bibliotecarului
5. Emiterea unei comisii pentru cenzurarea rapoartelor, iar alta pentru înscrierea membrilor.
6. Prelegeri.
7. Răfăda comisiunilor.
8. Statorirea bugetului.
9. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii.
10. Eventuale propuneri.
11. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului, ținută la 20 Septembrie st. n. n. 1912.

Dr. Gavril Suciu
dir. desp.

Victor Pop
secretarul desp.

Invitare.

Comitetul despărțământului Lăpușul-Ungureș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ invită la Adunarea generală ce se va ține în Lăpușul-Ungureș Duminecă la 29 Sept. n. 1912 la orele 3 după amiază în sala cea mare a otelului Zientea pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raport despre starea casei.
4. Emiterea comisiunilor a) Pentru înscrierea de membri noi, b) Pentru cenzurarea raportului comitetului, c) Pentru examinarea și verificarea raportului despre starea casei.
5. Stabilirea bugetului pentru anul următor de gestiune.
6. Raportul comisiunilor și verificarea rapoartelor.
7. Alegerea unui membru nou în comitet pentru timpul restant al perioadului.
8. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea generală din Sibiu.
9. Rolul lui George Barițiu în viața istorică literară social politică și economică a Românilor din Transilvania și Ungaria, disertațiune.
10. Eventuale propuneri.
11. Verificarea procesului verbal.
12. Închiderea ședinței.

Dr. Gavril Buzura Dr. Laurențiu Oanea
directorul desp. secretar.

Cu această ocaziune comitetul va organiza în locul susnumit o Petrecere cu joc. Inceputul la 8 ore seara.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Nr. 425/1912 of. par.

În temeiul normelor din vigoare convocăm prin aceasta pe onoreții preoți din protopresbiteratul Sibiului la conferința anuală, ce o vom ține *Vineri în 21 Septembrie (4 Octobrie) 1912* în sala festivă a școlii centrale din Sibiu cu următorul

Program:

1. La 8 ore a. m. serviciu divin în biserica catedrală împreună cu învocatea Duhului sfânt, celebrat de parohul Maniu Lungu din Rășinar, la care au să participe toți membrii conferinței.
2. Deschiderea și constituirea conferinței la 9 ore a. m.
3. Prezentarea rezoluțiilor consistoriale referitoare la conferința din urmă (13/196, 13195 B.)
4. Raportul președinților grupurilor religioase, despre funcțiunea și activitatea lor în anul 1912.
5. Conferința parohului T. Scorobet: Influențele sociale (bune și rele) sub cari stă educația tineretului adult dela 15 ani în sus în parohiile noastre și mijloacele de îndreptare.
6. Raportul parohului Constantin Moldovan, însărcinat cu recensiunea broșurii despre înscăsură impozitelor preoțești și culturale —dela popor.
7. Rapoartele parohiilor despre activitatea dezvoltată în anul expirat.
8. Tema: „Cum s'ar putea face mai cu bun efect educația religioasă și morală a credincioșilor noștri, și mai ales a elevilor în comunele unde n'aveam școli profesionale“, luată și cetită de parohii E. Milian Cioran din Rășinar și Traian Petrișor din Gușterița, și discuțiune în jurul acesteia.
9. Propuneri și curenții.

Rapoartele cerute sub 4 și 7 sunt a se înainta oficiului protopresbiterat până *Marți în 18 Sept. 1912 st. v.*

Sibiu, în 10 Septembrie 1912.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

„Reforma electorală și naționalitățile“.

O broșură de actualitate.

Subtitlul de sus a apărut în Budapesta o broșură ungurească, scrisă de *Argus*, care e pseudonimul domnului *Dr. Emil Babeș*, avocat în Budapesta. Broșura e scrisă în ungurește, pentru că menirea ei e, să informeze și lumineze opiniunea publică maghiară asupra unor chestiuni, prezentate ei din parte ungurească în lumină falsă. Scopul urmărit din partea autorului a fost acela de a convinge pe Maghiari, că nu zace în interesul lor se face legea nouă electorală astfel, ca în ea să se cuprindă restrângeri de drept pe seama naționalităților nemaghiare, fiindcă prin aceasta ei nu ajung să fie mai tari, dar ajung să fie mai odioși în fața naționalităților ei în fața străinătății. Autorul broșurii cere deci drept egal de vot pentru toți, pe baza principiului egalității de drept, fără considerare la naționalitate, și cere votare secretă la alegeri. Acceptează censul intelectual și cel material, dar cere, ca acesta din urmă să fie foarte redus; acceptează ideea, ca cei ce au făcut serviciul în armată se capete drept de alegere; nu primește însă ideea, ca cei ce știu vorbi și scrie ungurește să primească dreptul de alegere și dacă nu intrunesc celelalte condiții, pentru că aceasta ar fi o știrbire a egalității de drept.

Autorul arată apoi cu multă temeinicie, că Maghiarii nu au să se teamă de urmările unei legi, fie cât de liberale și radicale electorale, pentru că rolul lor de conducere în politica țării nu-l poate lua nime, fiind ei cei mai tari, după număr, avere și cultură, din contră, cu cât fac o lege electorală mai dreaptă și mai liberă, cu atât mai tare se apropie de ei naționalitățile de altă limbă.

Constată, că dacă pe baza unei legi drepte electorale ar fi să intre mai mulți naționaliști și socialiști în dietă, asta la noi un caz nu are să fie în detrimentul și spre degenerarea parlamentarismului maghiar, pentru că deputați naționaliști ca *Dr. Mihali*, *Dr. Iuliu Maniu*, *Vasile Goldiș* și alții, nu dejosese, ci ridică nivelul parlamentarului, căci astfel de deputați pot să facă cinstite ori cărui parlament din apus. Socialiștii apoi iarăși nu vor trimite în dietă muncitori de rând, ci oameni cu bune pregătiri, ca *Dr. Iázi Ozkár*, *Dr. Kauf* și alții. Convingerea autorului e, că stărpirea corupției se poate face în patria noastră numai prin primirea parlamentarului cu deputați naționaliști și socialiști.

În urmă autorul broșurii lămură chestia, că de ce prelații români nu se pot pune în fruntea mișcărilor politice, așa cum cer unii dintre Maghiari, spunând, că dacă prelații români ar face politica dorită de cei dela putere, s'ar pune în conflict cu credincioșii lor, iar dacă ar face politica pe care o fac credincioșii lor, se pun în conflict cu puterea de stat. Ei trebuie deci să fie foarte precauți, pentru a nu da ansă la nemulțămiri, nici unora, nici altora.

Răvenind iarăși asupra reformelor electorale, autorul broșurii cere înfăptuirea cât mai grabnică a noiei legi electorale, spre binele țării și al popoarelor ei, și crede, că ar fi o mare greșală politică, dacă de nou ar rămânea neresolvată aceasta chestie. Ea trebuie să fie însă rezolvată după principii democratice, pe bazele moralității și ale dreptății, fără șiretenie și meșteșugiri, cari se reabună totdeauna.

Acesta e pe scurt cuprinsul broșurii, cu care autorul ei a făcut bune servicii cauzei române, și peste tot cauzei naționaliste, căutând să împrietenească pe Maghiari cu ideea, de a vedea în viitor reprezentate în mod mai corespunzător în dieta țării, atât naționalitățile cât și pe socialiști. Autorul broșurii n'a meritat deci loviturile ce îi s'au dat din partea ziarului „Românul“ din Arad. Cei ce știu ungurește vor citi broșura cu interes și cu mult folos. Ea poate fi comandată dela autorul, care-și are locuința în Budapesta, I. Kemenesutca 4.

Serbările Asociațiunii.

Programul serbărilor împreunate cu adunarea generală a Asociațiunii, convocată în Sibiu la 13 și 14 Octomvrie nou a. c., e următorul:

I. Sâmbătă seara, în 12 Octomvrie nou a. c. va fi o masă comună a la carte în restaurantul Brote.

II. Duminecă, în 13 Octomvrie nou a. c.

1. Serviciu divin în catedrala ortodoxă și în biserica gr.-cat.
2. La orele 11 a. m., în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, *ședința primă a adunării generale*, cu programul oficial.
3. Îndată după ședința *Desvălirea bustului lui Gheorghe Barițiu*, cu următorul program:
 - a) Discursul președintelui Andreiu Bârseanu,
 - b) Desvălirea monumentului,
 - c) Un cor, cântat de elevii seminarului Andreian,
 - d) Discursurile delegaților societăților și depunerea cununilor
 - e) Un cor, cântat de elevii seminarului Andreian.
4. La orele 2 p. m. *masă comună* în sala hotelului Unicum. Prețul unui tacâm 8 cor.
5. La orele 4 p. m., în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, *ședința festivă a secțiilor științifice literare*. Conferința dlui Dr. Ioan Lupaș despre Gheorghe Barițiu și alte conferințe.
6. Seara la orele 8, în sala de la Gesellschaftshaus *Concertul reuniunii române de muzică din Sibiu*. Între altele se vor cânta: Loreley de Mendelssohn. Dna Veturia Triteanu va cânta 3 cântece. Dșoara Anicuța Voilean va executa un concert de Mozart cu acompaniamentul orchestrei orașenești, iar orchestra va cânta II. Rapodii românești, compoziții a marelui nostru artist G. Enescu.

Prețurile de intrare: loc. I. 4 cor., loc. II. 3 cor., loc. III. 2 cor., loc de stat 1 cor., I și II de balcon: 16 cor., loja parter 12 coroane.

III. Luni, în 14 Octomvrie n. a. c.:

1. La orele 8 a. m., în sala festivă a Muzeului Asociațiunii, *ședința a doua a adunării generale*, cu programul oficial.
2. La orele 3 p. m. continuarea ședinței a doua a adunării generale.
3. Seara la orele 9, în sala de la Gesellschaftshaus *petrecere cu jocuri naționale*, executate de membrii societății „Hra“. Pentru dansatoare costumul național obligator. Prețurile de intrare: 1 pers. 4 cor., o familie de 3 persoane 8 cor. Loja I. 25 cor., loja a II-a 16 cor., loja a III-a 12 cor.

Programul amănunțit al tuturor serbărilor se va găsi în Sibiu la biroul Asociațiunii.

Biletele pentru banchet, concert și petrecere se vând la oficiul de casă al Asociațiunii. Cei cari voiesc să iie parte la banchet, să binevoiască a se anunța oficiului de casă al Asociațiunii cel mult până în 10 Octomvrie n. a. o.

Pentru primirea oaspeților s'a constituit un comitet de primire, care va aștepta toate trenurile ce sosesc în Sibiu, începând dela 12 Octomvrie orele 4 dim.

până la 13 Octomvrie 10.36 ore sara. Membrii comitetului de primire vor purta o cocardă albă. Cei cari doresc să aibă locuințe în hotel, vor binevoi a se adresa direct la hotelule: Impăratul Romanilor, Naurhrer, Royal, Schmidt, Bonfert, Unicum, Fritz Marks (fost Miha) și Hotel Național. Cei cari doresc să locuiască în camere particulare, sunt rugați să se anunțe până în 8 Octomvrie n. a. o. dlui *Teodor Romul Popescu*, funcționar la „Albina“ și secretarul comitetului de primire, comunicându-i numărul persoanelor, cari vreau să locuiască într-o odată.

Sibiu, 25 Septembrie 1912.

Biroul Asociațiunii.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători „Înălțarea Sf. Cruci“, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea Luni la orele obicinuite.

Sfințiri de biserici în Banat. Prea Sfinția Sa episcopul de eoză Caransebeșului *Dr. Miron E. Cristea*, însoțit de P. C. Sa arhimandritul și vicarul episcopesc *Filaret Musta*, precum și de o numeroasă suită, a sfințit zilele acestea biserica din marea comună *Alibunar*. Tot atunci s'a făcut sfințirea bisericilor din *Lighet* și din *Unip*, cea dintâi prin P. C. Sa *Dr. Iosif Badescu*, a doua prin P. C. Sa *Dr. Iosif Olariu*.

Profesori noi. Senatul bisericesc al consistoriului diecezan din Caransebeș a numit pe doli *Dr. Vasile Loichita* și *Dr. Moise Ienciu* profesori provizori la institutul teologic al diecezei.

Congregație în Sibiu. Adunarea generală ordinara de toamnă a reprezentanței municipale a comitatului Sibiu se ține în 9 Octomvrie n. la orele 9 dimineța în sala mare a casei comitatense.

Biblioteca Academiei Române. În lunile Iulie—August 1912 s'au consultat 1796 volume și broșuri tipărite, de câtră 647 cetitori; 370 manuscrise, 6109 documente, 301 cărți vechi (1508—1830) au fost comunicate la 199 cetitori. Colecțiunile Bibliotecii au sporit în aceste luni cu 666 volume și broșuri, 332 numere de reviste române, 313 reviste străine, 2 atlase și hărți, 8 stampe și portrete, 3 volume manuscrise, 107 documente, 120 fotografii, 9 albumuri, 1277 foi volante. Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineța până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 la 12 și dela 2 la 6.

Sfințire de biserică. Comitetul parohiei ortodoxe române din Răghinul-săseșo invită la actual sfințirii Bisericii parohiale, ce se va îndeplini Duminecă, în 16/29 Septembrie 1912, după programul următor: Sâmbătă, 15/28 Septembrie a. c. La orele 2 p. m. primirea mandatarului arhiepiscopesc la gara din Răghinul-săseșo. La orele 5 p. m. Vecernie împreună cu priveghere. Duminecă, 16/29 Septembrie a. c. La orele 8 dimineța serviciul divin împreună cu sfințirea bisericii, la liturgie va cânta un cor din seminarul „Andreian“ din Sibiu. La ora 1 p. m. prânz comun, în sala cea mare dela reședința protopresbiterală (suverni 5 coroane). La orele 4 p. m. dansuri naționale. Seara la 8 ore Concert în sala cea mare dela Otetul orașeneșo dat de corul seminarial. (Programul se va distribui seara la casă). După concert urmează joc.

† **Valeriu Savu** a înecat din vîrstă subită la 20 Septembrie 1912 în etate de 31 ani. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre odihnă vecinică, Duminecă la 22 Septembrie la ora 1 p. m. în cimiterul gr. or. român din Planul inferior. Fie-i țărâna ușoară!

Hymen. Dșoara *Anuța Anghel* din Ighiu și *Di Nicolae Muntean*, abs. de teologie din Crișan, logodți. Ca răscumpărare a anunțurilor de logodnă au dăruit bisericilor gr. or. rom. din Ighiu suma de 12 cor.

Prăsitorii de cai se avisează, că premierea de cai care era să se facă în 28 Septembrie n. în comuna Noorh din comitatul Sibiului, a fost contramandată și nu se va ține.

Daunele pe urma manevrelor. Până la termenul statorit s'au anunțat daune din 56 de comune, ca pătugăie cu prilejul marilor manevre din anul acesta. Suma întregă a daunelor este de 44 mii de coroane.

Turneul sufragetelor. Din Londra se știe, că la începutul unei viitoare sufragetele vor întreprinde un mare turneu prin țară. O procesiune va pleca pe jos din Londra la Newcastle, și de acolo la Edinburgh, ea să câștige pretutindeni aderenți ai dreptului electoral pe sama femeilor. Turneul este plănuț pe cinci săptămâni. În vremea aceasta au să se țină adunări în toate orașele, pe unde va trece procesiunea.

Deficit. Jocurile olimpice, ținute în anul acesta la Stockholm, s'au sfârșit cu un deficit de 350.000 de mărci, care va fi acoperit din fondul de rezervă al festivităților din capitala Suediei.

Un nou izvor de gaz subpământean. La o distanță de 12 chiometri de Mediaș, lângă comuna Șaroșul ungureș, s'a descoperit un izvor de gaz subpământean, care este unul dintre cele mai bogate izvoare de soiu aceste. Conform măsurătoarei inginerului, însărcinat cu conducerea lucrărilor, noul izvor dă 200.000 metri cubici de gaz în timp de 24 ore.

Monument pentru Noghi. În mormântarea generalului Noghi și a soției sale s'a făcut în Tokio cu onoruri militare. Japonezii fac acum colecte, cu scop să ridice un monument eroului dela Port Arthur. Monumentul va reprezenta pe Noghi în elipsă, când se sinuioide.

Operă nouă. Zilele acestea s'a jucat întâia oră la Londra opera *Țigani* de Leoncavallo. Subiectul operii este luat, ea și în opera *Dragostea de țigan* a lui Lehar, din viața țiganilor din România. L. brețul operii este scris de Em. Cavashiole.

Deschiderea canalului Panama. Se anunță din Washington, că primul vas de război american va trece prin canalul de Panama în 15 Septembrie 1913; vasele de comerț vor putea folosi canalul abia în 1914. Colonelul Götthals, constructorul canalului, arată că cheltuielile de clădire fac 375 milioane de dolari.

Reședința episcopiei greco-catolice maghiare. Orașele Dobrița, Hajdadorog și Nyiregyháza doreau să câștige reședința episcopiei celei nouă. Guvernul țării a hotărât în favorul orașului Hajdadorog. În timp scurt ere să urmeze și numirea noului episcop greco-catolic maghiar.

Monografie. Cunoscutul istoric Dr. E. Szentkláray, cum aflăm din zările budapestane, a publicat o monografie a *Timișorului și a comitatului Timiș*, în care se ocupă cu trecutul Banatului timișan din timpurile cele mai vechi până la anul 1850.

Emulare de football. În emularea de football, ce s'a ținut Duminecă în Sibiu, cei din Sibiu au fost învingși de cei din Cluj.

Cale ferată prin Sahara. Misiunea trimisă de guvernul francez pentru a studia proiectul unei căi ferate de-a-ungul pustului african al Saharei, și-a terminat lucrările de cercetare. Construirea acestei căi ferate este împreună cu greutate extraordinare; se crede însă, că greutatea vor fi învinse. Dacă Franța va executa proiectul, toate provinciile franceze din Africa vor fi împreunate prin linii ferate. Astfel Franța va putea să-și concentreze în câteva zile la Alger armata sa africană, ea din portul acesta să o transporte pe vase de război în Europa.

Inundațiuni. În urma ploilor neîntrerupte, valurile Murșului, Tisei și Orșurilor au inundat teritorii întinse. Daunele sunt enorme. Multe sâmbănături au fost nimicite; viile de asemenea au suferit în toată țara.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna” a elevilor din secțiunea teologică, dela seminarul nostru arhidiecezan „Andreian” s'a constituit Sâmbătă în 8/21 Septembrie e. o. la orele 11 a. m. sub prezidiul Prea Cuvioșiei Sale Domnului director seminarial Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, alegându-se pe acest an școlară următorii funcționari: 1) Președinte: Dr. Nicolae Bălan, profesor seminarial, 2) Vice președinte: Ioan Sandu clerice e. III. 3) Notar I Efrem Cotețiu, clerice e. III. 4) Notar II Nicolae Dima, clerice e. I. 5) C. șar: Ioan Goron, clerice e. II. 6) Controlor: Ioan Ciuc, cler. e. IV. 7) Bibliotecar: Silviu Teșos, clerice e. II. 8) Vice bibliotecar: Ioan Stănilă, clerice e. I. 9) Econom: George Suoiu, clerice e. II. Membrii în comisiunea literară din cursul III: Dionisie Bucur, Mircea Oprea și Nicolae Tândru; Cursul II: Grigoria Bji, Constantin Bodeași George Rimbaș; Cursul I: Nicolae Gogonea, George Maior și Aurel Nan.

La Reuniunea română agricolă sibiană, cu prilejul expoziției a 21-a de vite din Sebeșul de sus, s'au înscris următorii membri ordinari cu taxa de câte 4 cor. plătită: Popovici Cereș, zidar, Toma Calin, învățător, Ioan Ghirtonis, vornic, Ioan Tatu Nr. 41, Iosif Stănilă Nr. 143, Ioan Podorean, Dionisie Mondoc, toți din Sebeșul de sus și toți economi și Dionisie Dănilă, comerciant din Racovița, iar între membri ajutători cu câte cor. 2 plătiți: Silvestru Totan, episcop, Ioan Zidariu, Ioniță Mateiu, Dumitru Popa, Ioan David, toți din Sebeșul sup. și David Tărășă din Racovița, toți economi.

La fondul Dr. P. Șpan pentru ajutoarea copiilor de Moț, aplică la meserii, au mai dăruit: Dr. Vasile Ciure, avocat și Nicolae Ciura, conceptist advocat (A-brud), câte 3 cor. Ioan Botezan, sodal strugar de fer, 20 bani, N. N., 40 bani, Toma Bărsan, paroh (Critt), 1 cor., Octavian Veștemean, sodal mașinist tipograf, plecând în străinătate, 50 bani, Matei Niccoară, paroh, (Rucăr) soția sa Zenoia n. Băluș și fiu lor Silviu și Liviu, 1 cor., Avram Sârbu, învățător (Câmpeni) 40 bani, Iosif Sârbu, pedagog cursul I, 20 bani, Eleviș școlăi din Sacădate și învățătorul lor Toma Măhăru, 2 cor. Starea fondului cor. 1397 26. Pentru prinos aduse calde mulțumite, în numele Reuniunii sodalilor români din Sibiu: Vic. Tordășian, președinte.

Mulțămită. La petrecerea aranjată de tinerimea română din Ighiu și jur, cu prilejul adunării „Despărțământului A-ba-lia” al Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român, în favorul bibliotecii populare din Ighiu, au binevoit a suprasolvi următorii: I. Teșulescu 3 cor. Dr. I. Pop 5 cor. Dr. Z. Muntean 1 cor., Dr. Virgil Russa 2 cor. I. Mărginean 1 cor. Văd. A. Beteșcu 2 cor. I. Medrea 1 cor. M. Deutsch 2 cor. I. Ganea 3 cor. I. Medrea 1 cor. I. Frâncu 1 cor. E. P. Bota 1 cor. A. Hulea 1 cor. L. Dumitrescu 1 cor. A. Pop 1 cor. Ant. Pop 1 cor. D. Ionaș 1 cor. I. Iosif 5 cor. I. Dumitrescu 3 cor. T. Domșa 20 fl. Căroră le exprimă mulțămită: *Comitetul*.

Teatru în Sibiu. Între piesele mai interesante din săptămâna aceasta este tragedia în 5 acte, *Iudita*, de Frederic Hebbel, care se reprezintă azi, Miercuri. Joi se joacă a treia oră *Dușmanul femeilor*, o muzică de Eysler; Vineri *Contele de Luxemburg*, cu concursul primadonei dela teatrul din Oradea mare Leona Károlyi, care va mai cânta și în operele *Dragoste de țigan* și în *Văduva veselă*, ce se vor juca în zilele următoare.

PARTEA LITERARĂ.

Un scriitor uitat.

(Fine).

Da oare care nimică de acestea nu face, și norodul nu-l învăță, de prunci nu grijește, la bolnavi, cât de silă, cât de frică, se duce cam cu greutate, și toate le face cam pe deasupra, vecernia și utrenia le lasă în sufletul diacului, iară cele șapte laude a lui David, zice, că nu-i dator a le plini, precum și biblia sau celelalte învățături teologicești vre-odată ale proci, că este cuprins cu multe lucruri, și cu economii, bătrăci zile și ceasuri întregi în băuturi, în glume necuvioase, și în povești, în jocul cu cărțile, și întralte petreceri de a se cuprinde, au încă prea multă vreme, pentru care excesuri de multe ori am auzit ponosluindu-se preoții cei bătrâni, cumcă unii dintre preoții de acum, bătrăci zic, că sunt mai învățați decât dâșii, totuș cu evlavie și cu plinirea datoriilor, celor mai dinainte preoți nu se pot asemăna, despre cari voi mai îndrăzni pe voi a vă întreba, oarecum voi trebui pe acestia a-i numi, oare vrednici vor fi să se zică păstori, și dela Dumnezeu chemați? La carea întrebare iată ca-mi răspunde Hristos, că nusunt păstori, nici dela Dumnezeu chemați, ci răpitori și blăstâmați după zisa prorocului Ieremie (48, 10): blăstămat este celce face lucru lui Dumnezeu cu lene. Acestia au împărțit, însă Domnul Dumnezeu nici i-a ales, nici i-a voit, acestia au cuprins numai locul celor vrednici, ca să fure și să răpească venitul păstorilor celor buni.

Însă mișei și nefericiți aceia preoți, cari nu sunt chemați ca și Aron, ci pe sine la statul acesta preînalt și dumnezeesc se bagă, și se vârașe, nu numai bisericii lui Isus Hristos, ci și sufletelor sale nevredcate păgubire și groaznică nefericire își pricinuesc...

Acestia, Iubiților mei, nu cearcă altă în preoția lui Isus Hristos, fără numai do-

bândă pământescă; acestia se preoțesc, ca de povara celor mireni să se mântuească și așa dâșii mai pe urmă să trăească, iară sufletele lor-ș Incredințate, în loc să le mântuească, le osândesc și așa tuturor păcatelor norodului, că nu le-au împedecat, pe sine se împărțășesc și se vinovătesc...

Cursă foarte primejdioasă, cu carea deavolul mai vartos sufletele preoților le prinde, e pofta cea fără de rânduială a stăpâni avuții și bogății, că „cece vor să se îmbogățească, cad în ispite, și în curse, și în pofte, multe fără de treabă, și vătămătoare, care cufundă pe oameni în perire și în perdere” (I. Tim. 6, 9)... „rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint”, de vreme ce tot felul de răutăți, dintru aceasta, ca dintr-o fantă, isvorește, de unde și Apostolul dojenește pe iubitul său ucenic, zicând: „Iar tu omul lui Dumnezeu fugi de aceasta și urmează... dragostea” (ibid. v. 11).

Această amară rădăcină a răutăților, ca deavolul mai tare să și-o întărească, și ca și pe oamenii lui Dumnezeu cu aceasta să-i covârșescă, și să-i stăpânească, face ca mulți numai pentru ceva câștig și pentru dobândă vremelnică să se preoțescă și așa mai ușor să trăească. Deci mulți dintre noi precum dintru sfârșitul acesta rău s'au preoțit, așiderea rău și fără de darul lui Dumnezeu s'au sfârșit, că adevărat e aceea, cumcă și preoții trebuie să aibă și veniturile sale de unde să trăiască după zisa Apostolului: „Au nu știți, că ceice lucrează cele sfinte, din biserică mânăncă? cari slujesc altarului cu altarul se împărțășesc?” (I. Cor. 9, 13) că în legea lui Moisi e scris: *să nu legi gura bouului, ce treieră, care venituri pentru aceea li s'au hotărât preoților, ca nu cu grija a-și câștiga șieși cele de lipsă, dela cele dumnezești să se împedecă...*

Însă numai ce trebuie bine a lua aminte, ca venitul și câștigul acesta ce vine dela altar, nu trebuie să fie sfârșitul cel mai dîntai, ca nescine să poștească pe sine a se preoți, ci să fie numai și să se socotească ca o mijlocire, slujba cea preoțească cum se cade a o săvârși, și nu din potrivă preoția să ne fie modru și mijlocire de a trăi, și slujirea sf. Taine să ne fie prilej lăcomia noastră a ni-o indetuli și pe noi înșine a ne îmbogăți. O, de am fi și noi așa de fericii, cât să ne putem lăuda cu Apostolul, care grăește despre sine: „Argintul sau aurul, sau haina niciunuia nu am pof-tit, înșivă știți, că trebuințele mele, și celore sunt cu mine, au slujit mâinile acestea”.

Că lucru chiar și adevărat este cumcă preoții, cari numai pentru veniturile cele vremelnice, statul preoției îl primesc, aceia rânduind cel bun în biserică lui Hristos îl strică și-l risipesc, că prepuș celor cerești cele pământești, și celor peste fire cele firești.

O cât de puțin se adeverează întru unii preoți ca acestia zisa prorocului David: „Domnul e partea moștenirii mele,” de vreme ce ei nu în Domnul, ci în deavolul și mamonul, adevă în averile cele lumești, își caută moștenirea sa, după zisa Domnului Isus Hristos: că nu puteți sluji lui Dumnezeu și mamonului. Acești preoți, zic, caută pe Isus Hristos, ca și cei cinci mii de noroadă, nu pentru că au văzut minune, ci pentru că s'au săturat de pâine. Însă vai și amar acestora, că-i va lăsa Dumnezeu a se îmbogăți cu averile cele pământești și-i va lipsi de bunătățile și de darurile cele duhovnicești, pentru că ei aceasta au ales, aceasta au voit, supunându-și sufletul său trupului, fericirea cea veșnică câștigului și mântuirea sufletului poftei averilor și mamonului. Deci eată, că vă dojenesc, iubiților mei, cu cuvintele sfântului Ieronim, ca să nu căutați dobânzi lumești în biserică lui Hristos, precum sunt, cari acum ca călugări și clerici sunt mai bogăți, de cum era mai înainte ca mireni să stăpânească acum avuții sub Hristos cel sărac, care nu le-au avut sub deavolul cel bogat și mincinos, și-i plânge pe ei acum biserică, bogăți, pe cari mai înainte lumea i-a avut cerșitori.

Drept aceea luați aminte, iubiții mei, la semnele chemării cei adevărate, precum este mai întâi:

1. Viața cea fără de prihană, după zisa Apostolului: că se cuvine episcopului să fie fără prihană (I. Tim. 3, 2), ca un ispravnic a lui Dumnezeu.

2. Destoinicia și hărnicia spre slujbele cele Dumnezești, după zisa prorocului Moisi, tot din sâmbânția lui Aron preotul, întru care este prihană sau scădere, să nu se apropie a aduce jertfa lui Dumnezeu.

3. Răvna de a sluji lui Dumnezeu, maicii bisericii, deapropaelui său după zisa Psalmistului: răvna casei tale m'a mântat pe mine, și

4. Mai pe urmă alegerea Arhierelui și a celor mai mari... la care semne, zic, ca bine să luați aminte, și după aceea pe voi înșivă să vă judecați, oare sunteți spre acest statuş chemați, ca nu cumva neche-

mați la această treaptă dumnezească, unde moarte, osândă, foc, muncă și potop pe cei netrebniți îi așteaptă, a intra să năzuști, și așa cu Core, Daton și Aviron împreună să vă osândiți...

O, Doamne Dumnezeul meu, auzit-am auzul tău și m'am temut, înțeles-am lucrurile tale și m'am spăimântat, de vreme ce tu ai statut și pământul s'au clătit, privit-am și toate neamurile s'au topit, munții cu silă s'au sdruncinat și dealurile cele veșnice s'au surpat. O, și cine sunt eu celce în păcate m'am zămislit și cu fărădelegile mele cerurile și scaunul cel sfânt și preafinalt le-am covârșit, ca să intru în casa ta, ca să mă închin întru biserică cea sfântă a ta, că cine va locui întru biserică cea sfântă a ta, că cine va locui în locașul tău, și cine se va sălășlui în muntele cel sfânt al tău, au nu celce umblă fără prihană și face dreptate, au nu celce grăiește adevăr în inima sa, și nu a viclenit în limba sa, celce se jură vecinului său și nu se lapădă, nici argintul său l-a dat în camătă, că cine e Dumnezeu afară de Domnul și cine e Dumnezeu fără numai Dumnezeu nostru, Dumnezeu celce mă încinge cu putere și a pus fără prihană calea mea?

Doamne Dumnezeul meu, ca nu cumva cu mânia ta să mă mustri, sau cu iuțimea ta să mă cerți pe mine, pentru că fărădelegile mele au covârșit capul meu și ca o sarcină grea s'au îngreunat peste mine. Doamne Dumnezeul meu, cătră tine am scăpat, învață-mă să fac voia ta, că tu ești Dumnezeul meu, nu căuta la noianul greșelilor mele, ci mai vartos privește la mila îndurărilor tale, de cele ascunse ale mele curățește-mă, și de cele străine iartă pe robul tău. Amin.

Cărți și reviste.

Biserica Ortodoxă Română, revistă periodică eclesiasică a sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, nr. 5 din August 1912 cuprinde: Ordinul sf. mitropolii a Ungro-Vlației și raportul depus de P. S. Arhierul Evghenie Piteșteanu. Meditațiuni, spiritual timpului, de Arh. T. Ploșteanu. Catolicismul și românismul. Epistola apostolului Pavel către Timotei, de C. Erbeceanu. Apologetii creștinismului în veacul al doilea. Animale necurate. Observări liturgice. Sentimentul patriotic. Genealogia Mântuitorului Cristos. 20 de ani dela moartea P. S. Melchisedec. Revoluțiunea și misiunile creștine în China. Donațiuni.

Cosinzeana, revistă literară ilustrată săptămânală, nr. 37 din 1912, cuprinde: Ioan Agărbicean: Ceasuri de seară. Aurelia Pop: Sonet, poezie. Adrian Corbul: Scrisoare din Brețanu. T. L. Blega: Inventatori și invenții. Vasile Al-George: Te duci, poezie. A. Fogazzaro — D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Flori de-o zi: A. C.: Paserile și aeroplanul. T. Murășan: Despărțire. Ilustrații. Abonamentul e 12 cor. pe an. Între abonatii, cari plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului opt biblioteci a 25 cor.

Învățăturile sociale ale evangheliei, studiu biblic, traducere din limba franceză, de Ilie I. Beleuță, catihet ortodox la gimnazial sup. de stat din Făgăraș. Editura autorului. Făgăraș, tip. C. Pop, 1912. — O broșură de 68 pg. Preț 1 cor.

Ramuri, revistă literară, nr. 13 din 1912, are următorul samar: C. Ș. Făgaș, Agonia criticii? — M. Șaulescu, Civilizația, poezie. — I. Chira-Nanov: Rădău. — V. Stoica: Catren (poezie). — I. N. Părvulescu: M-e dor (poezie). — V. Stoica: Studenți români din Ardeal. — I. Stătescu Naia: Stânca (poezie). — E. Decusară: Prima clientă. — I. M. Marinescu: Destăinuire (poezie). — Cronică: C. Ș. F. — Bi-bliografii. — Apare în Craiova. Abonamentul: 10 50 lei pe an.

Candela, foaie bisericească literară redată cu concursul mai multor preoți din dieceza Bacovinei, de Dr. V. Gheorgiu și A. A. Manastyrak, anul XXXI, Septembrie 1912 nr. 9 cuprinde: Exodul de Dr. V. Tarnavski. Omi la XVI. a sf. Vasile cel Mare la cuvintele: La început era Cuvântul, de Dr. V. Gheorgiu. Viața preacuviosului părintelui nostru Teodosie cel mare, de Aurelian Tăutu. Text rusesc. Comun oări. Cronică. Abonamentul 8 cor pe an. Red. și adm. în Cernăuț, reședința episcopală.

Poșta redacției.

„Un trecător”. Corespondența cu a-soutiș personal și nesubscrise nu se publică.

Polăți. Scrisoarea s'a predat venerabilului Consistoriu.

Nr. 429/1912 of. prot. (337) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna bisericească de clasa a II-a **Slimnic**, în protopresbiteratul Sibiului, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în ziarul „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare cu prealabilă încunoștințare a protopopului la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Slimnic, în 6 Septembrie 1912.

Comitetul parohial gr.-or.

Ioan Popa
paroh preș. com.Simion Borțian
inv. și not. comit.

Văzut:

Dr. I. Stroia
protopop.

Nr. 415/1912. (336) 1—3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de învățător la școala gr.-or. română din **Iclandul-mare**, tractul Murăș Oșorheiu, devenind vacant se escrie concurs repetit cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 400 cor. repartitie dela popor, 400 cor. dela biserică și 200 cor. din fondul arhidiecezan. Cvarțir și grădină.

Alesul se îndatorează fără remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sârbători, a cânta cu ei la sf. liturghie, formând cor bisericesc și a i instrui în grădinarit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorheiu, 4/17 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or.

Stefan Russu
protopresbiter.

Nr. 542/1912. (335) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc din **Berghin**, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 1. Salar 400 cor. dela comuna bisericească și 600 cor. se va cere întregire dela stat. 2. Cvarțir și grădină.

Concurenții să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sârbătoare poporului în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Sebeș, 9 Septembrie 1912.

Oficiul protopresbiteral:

Sergiu Medean
protopop.

Nr. 1024/1912. (334) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala confesională greco-or. română din **Părău**, protopresbiteratul Făgărașului, se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 600 cor. din cele 5% după dare și repartitie, iar 400 cor. dela stat se va cere pe baza documentelor alesului, — cvarțir 100 cor. și grădină 20 cor.

Învățătorul are să înființeze cor bisericesc și să cânte Dumineca și sârbătoreala la sf. liturghie și să conducă școlarii la biserică la vecernie.

Reflecții își vor da rugărilor la oficiul protopopesc al Făgărașului în termenul deschis și vor face cunoștință cu poporul în vre-o Duminecă, cântând în biserică.

Făgăraș, la 5 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopresbiter.**Cărbuni de Petroseni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz**

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,

(95) 13— biroul în edificiul sanatorului.

Nr. 39/1912.

(329) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al treilea de paroh devenit vacant la parohia de clasa întâi a **Bisericii Sf. Nicolae din Brașov Schei**, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

Concurenții la această parohie, au să prezinte următoarele documente conform §. 13 din statutul organic:

Că sunt români de confesiunea gr.-orientală.

2. Că au purtare morală bună.

3. Că au absolvat cu succes bun vre-o școală medie.

4. Că au absolvat cursul teologie la vre un institut român gr. or. din metropolia noastră.

Că au făcut examenul de ecalificație preoțească cu calcul distins, respective cu foarte bine.

6. Atestat de sănătate.

7. Alte documente eventuale despre funcțiunea ce au avut o în timpul din urmă etc. Beneficiile sunt:

a) Salar fundamental 2400 coroane.

b) Cinci cuinvenii de câte 10% dela salarul fundamental.

c) Bani de cvarțir 600 coroane.

Concurenții sunt datori până la expirarea termenului de concurs să se prezinte în Biserică să cânte și să țină predica de probă.

Petițiile se vor înainta în termenul fixat prea O. Domn Dr. Vasile Saftu, protopopul locului.

Brașov, din ședința comitetului parohial dela Biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei, ținută la 30 August 1912.

Dr. V. Saftu

president.

I. Prișcu

secretar.

Aprobat.

Brașov, 31 August 1912.

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr. 755/1912. (327) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bis. de cl. III-a **Dobârca**, din tractul Mercurei, conform rezoluției Preaveneratului Consistor arhidiecezan dto 14 l. c. Nr. 9267 Bis., se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul amintit, iar concurenții pre lângă prealabila încunoștințare a subsemnatului să se prezinte în parohie spre a cânta, predica ori celebra.

Mercurea, 30 August 1912.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetul parohial.

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 469/1912. 332 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională rom. gr.-or. din **Măgura**, tractul Orăștiei, prin aceasta se publică concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar 600 cor. din repartitie și dela fondul eparhial.

2. Cvarțir în edificiul școlii și lemnele necesare de încălzit în natură.

3. Restul de 400 cor. se va cere dela stat pe baza documentelor celui ales, tot asemenea și cvinevenalele.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare au să se trimită subsemnatului oficiu în termenul deschis.

Orăștie, (Szászváros), 1/14 Sept. 1912.

Oficiul protopresbiteral al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial din Măgura.

Vasile Domșia
protopresbiter.

Nr. 283/1912. (331) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala comunei bisericești **Poiana** cu **Valeverde**, protopresbiteratul Câmpenilor se publică concurs cu termenul 15 Sept. v. 1912.

Dotarea este: salar 1000 cor. din repartitie, locuință cu grădină.

Competenții să trimită rugărilor concursuale subscrișului până la termenul pus. Câmpeni, 31 Aug. 1912.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 807/1912 prot.

(318) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de paroh în parohia de clasa III **Șoarșul-mare**, protopresbiteratul Agnitei, se anunță concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Ceice doresc să ocupe acest post, să-și înainteze rugățile cu documentele necesare în termenul susindicat la subsemnatul oficiu protopresbiteral și cu prealabila încunoștințare a acestuia să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică pentru a cânta și predica, eventual a și oficia.

Agnita, 22 August 1912.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Agnitei, în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. pp. 1010/1912. (330) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră confesională din comuna **Panic**, se escrie concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartitie dela popor solvite în 4 rate 3 lunare, 400 cor. întregire dela stat ce se va expopera, cvarțir liber în edificiul școlii, lemne de foc și grădină de legume.

Cvinevenalele se vor solvi numai după 5 ani de funcțiune la această școală.

Concurenții să-și aștearnă suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul susindicat.

Cluj, 30 August 1912.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.**Un tinăr român,**

absolvent de șase clase gimnaziale, cunosător al limbii maghiare, caută loc de **scriitor**, în vre o cancelarie din Sibiu.

Dentist**Virgil Muntean**

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22**.

(126) 24—

Mare depozit pentru sezonul de noutăți!

Costume admirabile, stoffe de bluze și haine, mă-tăsuri și decoruri de catifea, artieli de modă de toate prețurile. Depozit special pentru toți artieli de modă.

Trusouri complete de mirese. Articlii de modă pentru domni. Blănării pompoase.

Rud. Trentina,

Sibiu, Strada Cisnădiei 25.

Salon de pălării de modă.

Reintoarsă din călătoria mea, unde am vizitat cele mai renumite ateliere de modă, îmi iau libertatea a face cunoscut stimatelor doamne, că am adus cu mine **cele mai minunate și mai moderne pălării de dame, domnișoare și copii**, invitându-le să mă cerceteze spre a se convinge de modelele mele originale și nemărginit de ieftine.

Modernizări și reparaturi de pălării se fac în 24 de ore, frumos și cu gust.

Mare depozit în pălării de doliu.

Cu respectuoasă stimă:

Hanna Adleff,

Str. Honterus Nr. 8.